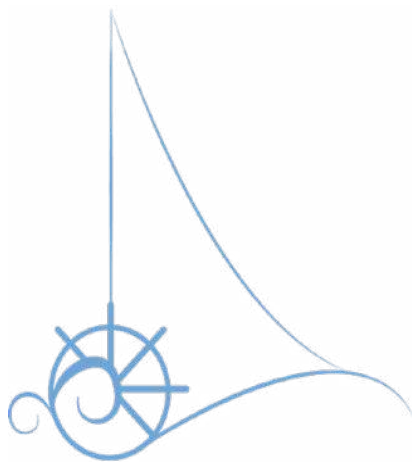

Deze nieuwsbrief is bestemd voor iedereen die direct of indirect te maken heeft met ons samenwerkingsverband. Deze brief wordt gezonden naar de besturen en de scholen met het verzoek deze via de websites of eigen nieuwsbrieven onder de ouders te verspreiden. Ook wordt de brief naar de bij het samenwerkingsverband bekende secretarissen van de MR-en gestuurd.

Op de website van Zeeluwe – www.zeeluwe.nl – vindt u uitgebreidere informatie over inhoud.

Op Koers gaat ook na dit schooljaar door

Op Koers - het onderzoeks- en integratietraject voor hoogbegaafde kinderen met dusdanig bijkomende problematiek dat zij thuis (dreigen te) zitten - wordt voortgezet. Dit is een belangrijk besluit aangezien momenteel tien kinderen een traject bij Op Koers volgen en daarnaast een aantal kinderen op de wachtlijst staat. We verwachten dat zij de komende periode in kunnen stromen. Momenteel wordt hard gewerkt aan het meerjarenplan met onderbouwing. Dit wordt in de meivergadering aan alle schoolbesturen gepresenteerd. Afsproken is dat aan scholen die een leerling bij Op Koers plaatsen, een leerlingbijdrage wordt gevraagd. Daarnaast levert het samenwerkingsverband een bijdrage en wordt momenteel met de gemeentes de financiering van het jeugdhulpdeel voorbereid.

Subsidie voor innovatieve initiatieven rondom hoogbegaafdheidsonderwijs

In december 2018 verscheen de Regeling voor (hoog)begaafde leerlingen in de Staatscourant. In deze regeling nodigt de Minister samenwerkingsverbanden po en vo uit een subsidieaanvraag te doen voor (hoog)begaafde leerlingen. Zeeluwe maakt graag gebruik van deze regeling en bereidt zich voor op de subsidieaanvraag.

De aanvraag richt zich in eerste instantie op de 'dubbel bijzondere' hoogbegaafde leerlingen die intensieve, gespecialiseerde begeleiding behoeven in de regio van Zeeluwe en waar nu een wachtlijst voor is. Deze leerlingen met forse intra-individuele discrepanties pasten tot vorig schooljaar in geen enkele school of setting. Dit heeft in schooljaar 2017 – 2018 geleid tot de start van de pilot Op Koers. Op Koers is dit schooljaar door een zeer ruime meerderheid van aangesloten besturen voor meerdere jaren omarmd. We willen het onderzoeks-en integratietraject van Op Koers voor meerdere jaren continueren, professionaliseren en uitbreiden. Daarbij vergroten we de samenwerking met gemeentes en zorgaanbieders. Preventief wordt nagedacht hoe de expertise naar de scholen kan worden gebracht. In de aanvraag wordt het samenwerkingsverband ondersteund door een begeleidingscommissie. Wordt vervolgd.

Voor vragen kunt u mailen met Irene Leijten:
ileijten@zeeluwe.nl

Als Zeeluwe de subsidie van OCW binnenhaalt, zal de bijdrage van Zeeluwe aan Op Koers verminderen en de vrijvallende middelen kunnen dan voor andere initiatieven rondom hoogbegaafdenonderwijs worden ingezet.

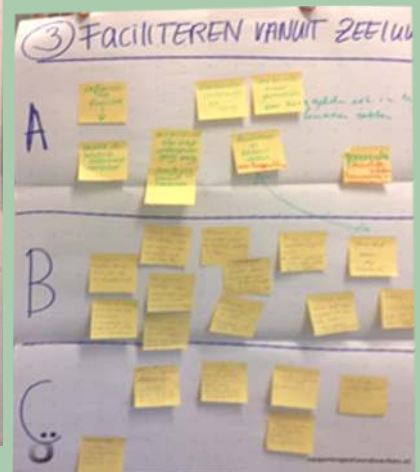
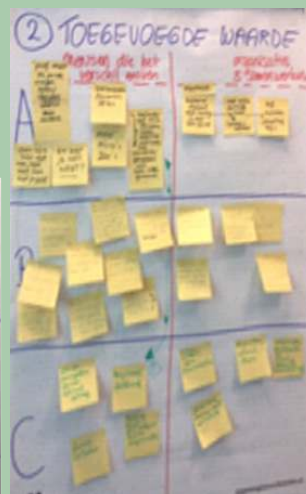
Nieuw ondersteuningsplan Zeeluwe in ontwikkeling: “Alle kinderen op de juiste plek”

Zeeluwe bouwt aan het Ondersteuningsplan 2020 - 2024. Het bestuur van Zeeluwe geeft samen met ouders, leerlingen, scholen, bestuurders, voorschoolse voorzieningen, voortgezet onderwijs, gemeentes en zorgpartijen (morele eigenaren van passend onderwijs) invulling aan de koers en inhoud van het nieuwe Ondersteuningsplan. De regie en verantwoordelijkheid voor passend onderwijs sluiten hier zo dicht mogelijk op aan; op wat voor het kind en de directe omgeving nodig is. We steken daarom veel tijd in het ophalen en beschrijven van de opgaven voor de komende vier jaar. Zeeluwe wordt hierin ondersteund door Partners & Pröpper, gespecialiseerd in het ophalen van *Opgaven gestuurd werken*. In november 2018 startte de werkgroep met een eerste verkenning vanuit eigen ingebrachte casuïstiek. In december gaven aangesloten besturen thema's en dilemma's voor de komende jaren op. In januari en februari 2019 organiseert Zeeluwe vier ronde tafels. Iedere tafel kent een eigen accent en wordt voorbereid met een deelnemer van de ronde tafel. Centraal daarbij staan de volgende drie vragen:

1. Wat is de opgave voor de komende vier jaar?
2. Wat is daarvoor nodig?
3. Hoe kan Zeeluwe dit faciliteren?

De deelname aan de tafels is divers en betrokken, de opkomst is groot. De uitkomsten van deze bijeenkomsten worden uitgewerkt tot de uitgangspunten voor het nieuwe OP. Het is de bedoeling om af te spreken dat in elk van de acht gemeentes door schoolbesturen en die gemeente vervolgens jaarplannen worden opgesteld en uitgevoerd ter realisatie van het dekkend netwerk binnen deze regio. De voortgang daarvan, evenals de besteding van de beschikbaar gestelde ondersteuningsmiddelen, worden de komende jaren eveneens gemonitord.

Mocht u meer willen weten over de totstandkoming van het Ondersteuningsplan, mail met Irene Leijten: ileijten@zeeluwe.nl.

Uitkomsten monitor beleid passend onderwijs schooljaar 2017 - 2018

- Zoals afgesproken in het Ondersteuningsplan, monitort Zeeluwe jaarlijks de voortgang van de realisatie van het dekkend netwerk passend onderwijs in onze samenwerkingsregio. De afgelopen weken zijn de uitkomsten besproken van de ingevulde vragenlijsten door scholen en schoolbesturen over het gevoerd beleid rond passend onderwijs. Dit in elk van de acht gemeentes met de schoolbesturen en de gemeente. Meer dan voorheen presenteerden de schoolbesturen zelf ook hun voortgang op de afgesproken thema's en werden nieuwe initiatieven getoetst op wenselijkheid en haalbaarheid.
- Er bestaat per gemeente zeker een verschil in voortgang in de samenwerking tussen de schoolbesturen/scholen, dit bevestigt des te meer het belang om aan te sluiten bij lokale mogelijkheden. Uiteraard afgezet tegen de urgentie voor goede afspraken in elke gemeente over wat voor leerlingen de best passende plek is.
- Aandachtspunt is de afstemming tussen beschikbare expertise voor extra ondersteuning aan kinderen en de scholingsbehoefte van scholen. Dit lijkt niet altijd te matchen. Daar zijn zeker verklaringen voor, maar het is met name een belangrijk bespreekpunt voor directeurenoverleg en de IB-netwerken.
- Dit jaar viel een toename van het aantal zij-instromers op. Dit zijn leerlingen die van basisschool wisselen. Dit kan verschillende redenen hebben, zoals noodzaak door schoolsluiting, ontevreden ouders over het aanbod van de school of de zoektocht van een school met ouders naar een voor het kind beter passende school (bijvoorbeeld bij hoogbegaafdheid). De bespreking van dit punt gaf alle reden om hierover verder te praten met de directeuren en intern begeleiders. Met name over wat het signaal is voor een gemeente, of er überhaupt beleid is, hoe overdracht plaatsvindt en of er mogelijk sprake is van escapegedrag om plaatsing in s(b)o te voorkomen.
- De afstemming tussen onderwijs en gemeente voor wat betreft de inzet van jeugdhulp, blijft een aandachtspunt. Alle scholen beschikken over een aanspreekpunt vanuit de jeugdhulp, maar over het algemeen is het nog flink zoeken naar een effectieve samenwerking. Ervaring leert dat wanneer je elkaar regelmatig tegenkomt, het makkelijker wordt om het benodigde aan inzet en ondersteuning vanuit school en jeugdhulp bij elkaar te brengen. Een voorbeeld waar dit steeds beter lukt, is Epe. In de gemeentes Nijkerk en Putten wordt ook steeds meer verbinding gezocht.
- De beschikbare expertise vanuit De Kleine Prins en De Twijn voor kinderen met een lichamelijke of medische problematiek wordt goed benut, maar lijkt nog steeds niet voor alle scholen vanzelfsprekend. Voorlichting en zichtbaar contacten leggen, helpt zeker om deze expertise over het voetlicht te brengen. Dat is belangrijk aangezien ondersteuning vanuit deze twee instellingen het vaak mogelijk maakt om kinderen voor het regulier onderwijs te behouden.
- Dit jaar namen de scholen en schoolbesturen van het speciaal (basis)onderwijs voor het eerst deel aan de monitor. Dit levert een beter dekkend netwerk op per gemeente. Tevens laat het in de gesprekken op lokaal niveau in ieder geval zien dat gebruik van de kennis en expertise van dit onderwijs zorgt voor meer ondersteuning op maat binnen de reguliere scholen. Het vormt ook een belangrijk signaal aangezien het aantal kinderen dat alsnog in het s(b)o wordt geplaatst, weer een stijging laat zien. Dit in tegenstelling tot de afgelopen jaren. Onderling overleg hierover moet de oorzaak hiervan achterhalen, waardoor ook bepaald kan worden hoe we hier met elkaar mee om willen gaan; is dit passend of hebben we hierin nog iets anders te doen?

Inzet onderwijsconsulenten

Sinds de inwerkingtreding van de Wet Passend Onderwijs op 1 augustus 2014 zijn de Onderwijsconsulenten inzetbaar bij problematiek rond plaatsing, schorsing en verwijdering van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. Zij zijn onafhankelijk en worden bekostigd door het Ministerie van OCW. Onderwijsconsulenten proberen oplossingen te vinden voor kinderen die langdurig thuiszitten zonder uitzicht op een onderwijsplaatsing.

Onderwijsconsulenten kunnen ouders/verzorgers, scholen en samenwerkingsverbanden onafhankelijk adviseren en begeleiden bij onderwijskwesties rond een kind met een handicap, ziekte of stoornis. In geval van een oplopend verschil van inzicht tussen ouders en school adviseren wij ouders om contact op te nemen met de onderwijsconsulenten. Een verzoek daartoe ondersteunen wij vanuit het samenwerkingsverband, mits er uiteraard vanuit beide kanten voldoende inspanning is geleverd om tot een oplossing te komen. Inzet van onderwijsconsulenten voorkomt daarnaast mogelijk een juridische procedure en/of verwijdering of schorsing door scholen.

Het samen tot een oplossing proberen te komen, in het belang van het kind, moet immers bij ons allen voorop staan.

Een aanmelding kan worden gedaan via het [aanmeldformulier](#) of door te bellen naar het centrale nummer 070 312 28 87. Bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 16.30 uur. Zie ook de website [onderwijsconsulenten.nl](#).

Welke hulp biedt Pactum?

Een kind loopt vast in de klas...

Een kind maakt veel ruzie of heeft boze buien...

Een kind kan geen aansluiting vinden bij leeftijdsgenoten...

Een leerkracht merkt op dat de ontwikkeling van een kind anders verloopt...

Zomaar wat voorbeelden van situaties waarbij Pactum jeugd- en opvoedhulp ingeschakeld kan worden. Gedrag kan door verschillende factoren worden verklaard. Het kan een ingewikkelde zoektocht zijn om deze factoren te achterhalen. Pactum is specialist in het begeleiden van kinderen, ouders en leerkrachten. Onze aandachtsgebieden zijn: autisme, gedrags- en hechtingsproblematiek.

Pactum kan in samenwerking met het onderwijs ondersteuning bieden in verschillende vormen. Dit is uiteraard maatwerk: verschillende hulpvormen kunnen in elkaar overlopen en elkaar aanvullen.

Uit de praktijk

De driejarige Tim wordt aangemeld omdat er zowel bij ouders als de peuterspeelzaal zorgen zijn omtrent zijn gedrag. Hij sluit niet aan bij andere kinderen en kan soms zonder oorzaak heel boos worden. In overleg met ouders en het CJG wordt besloten hem te plaatsen op de diagnostiekgroep. Tim blijkt een kwetsbaar jongetje met ASS-problematiek. Vanuit de observatiediagnostiekgroep schat men in dat Tim op termijn prima kan functioneren binnen het regulier onderwijs, ouders willen dit ook heel graag. Men besluit tot een deeltijdplaatsing op de dagbehandeling in combinatie met het regulier onderwijs. Op de dagbehandeling ontvangt Tim intensieve begeleiding onder meer op het gebied van sociale vaardigheden. Hier kan hij in een kleine veilige setting zijn gedrag oefenen. Daarnaast zit Tim twee dagen op school en vindt regelmatig overleg plaats met de leerkracht zodat de vaardigheden ook op school kunnen worden geoefend. Uiteraard gaat dit in nauw overleg met de ouders van Tim zodat de aanpak thuis, in de groep en in de klas op elkaar afgestemd worden.

Inmiddels gaat het goed op school en kan Tim binnenkort de overstap naar het regulier onderwijs maken. (N.B. de naam in dit voorbeeld is niet zijn echte naam)

Observatiediagnostiek

Het doel van het observatiediagnostiektraject is een advies uit te brengen over wat een kind nodig heeft om zich te ontwikkelen. Over een periode van drie maanden vinden observaties en onderzoek plaats. Het kind wordt twee ochtenden per week geobserveerd op de diagnostiekgroep. Er wordt tevens meegekeken in de omgeving van het kind zoals thuis, op school en bij de opvang. Ook wordt onderzoek uitgevoerd door een gedragswetenschapper, logopedist en/of fysiotherapeut. Na drie maanden wordt een handelingsadvies gegeven aan de ouders, leerkracht en/of opvang. Soms worden ouders/opvoeders hier nog enige tijd in begeleid.

Dagbehandeling

Indien een kind meer intensieve begeleiding nodig heeft, kan het een aantal dagdelen naar de dagbehandelingsgroep in Harderwijk of Nunspeet. Na een observatieperiode wordt in samenspraak met ouders gewerkt aan een aantal doelen om de ontwikkeling te stimuleren. Tijdens de behandeling wordt gebruik gemaakt van de groepsdynamiek zodat kinderen leren van en met elkaar. De behandeling op de groep wordt gecombineerd met hulp thuis en/of op de reguliere voorziening. Het kind en de ouders kunnen dan thuis in de praktijk brengen wat ze hebben geleerd bij de dagbehandeling.

Deeltijd dagbehandeling, gecombineerd met onderwijs

Het kind komt een aantal dagdelen naar de dagbehandeling en de overige dagdelen blijft het kind naar de huidige school/peuterspeelzaal gaan. In een kleine groep kan de ontwikkeling gestimuleerd worden, terwijl de ontwikkeling in een reguliere klas of groep toch doorloopt. De ouders en leerkrachten/begeleiders worden ondersteund in de begeleiding van het kind.

Pedagogisch ambulant

De voorkeur gaat er naar uit dat een kind in de eigen omgeving kan blijven. Ook als sprake is van ingewikkelde problematiek is het vaak mogelijk dat het kind wordt begeleid in zijn eigen leefomgeving. Een jeugdzorgwerker van Pactum kijkt samen met ouders en/of leerkracht welke aanpak het kind nodig heeft.

Ambulante hulp

Pactum heeft een brede expertise op het gebied van gezinshulpverlening.

Te denken valt aan onder andere:

- IAG (intensieve ambulante gezinsbegeleiding)
- Hulp bij scheidingsproblematiek
- Speltherapie
- Systeemtherapie
- Begeleiding op het gebied van ouder-kind relatie en hechting
- Pleegzorg

Waar nodig werken we samen met externe partners, zodat we maatwerk kunnen leveren.

Informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen via 088 199 1299 of op de site www.pactum.org.

Samen werken we aan oplossingen!

Kinderen leren en luisteren naar de juf of meester die ze aardig vinden

Maar hoe laat je kinderen luisteren? Hoe ga je om met ongewenst gedrag in de klas en stuur je dit bijtijds bij? Hoe zorg je voor een positief leerklimaat waarbij er veel aandacht is voor gewenst gedrag? En hoe zorg je ervoor dat je hierin met de ouders samenwerkt om doelen te bereiken?

Wil jij die leerkracht zijn die kinderen later nog herinneren, omdat jij het verschil hebt gemaakt door goed contact te leggen? Hierdoor voelen kinderen zich gehoord en gezien en daardoor gaan ze beter en meer leren. De training Sterker voor de Klas helpt jou door je gereedschapskist te vullen om dit voor elkaar te krijgen.

STERKER VOOR DE KLAS

Met Sterker voor de Klas leer je hoe je met kleine interventies grote successen kunt halen. Interventies die voor een hele klas nuttig en voor sommige kinderen en hun gedrag zelf noodzakelijk zijn.

De training Sterker voor de klas is voor startende én ervaren leerkrachten in het (speciaal) basisonderwijs. Het is voor leerkrachten van leerlingen met ernstige gedragsproblemen. Maar ook voor leerkrachten die zich graag willen ontwikkelen in het creëren van een positief pedagogisch klassenklimaat. Het doel van deze training is om de leerkracht te versterken in zijn vaardigheden zodat individuele trajecten ter ondersteuning van het kind en/of leerkracht minder vaak nodig is.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Wil je meer weten over deze training kijk dan op onze website onder pactum.org/ons-aanbod/

Je kunt ook contact opnemen met Meta Oostrom van Pactum Jeugd- en Opvoedhulp. Telefoonnummer 088 19 91 393 of e-mail m.oostrom@pactum.org. Zij is een trainster van deze training.

Boekentips

'Om wie je bent'

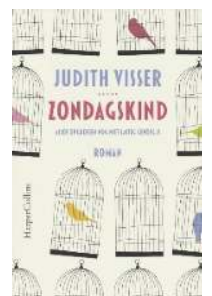
Auteur **Aaltje van Zweden**

Aaltje van Zweden schreef met *Om wie je bent* een indringend boek over haar eigen geschiedenis en over die van haar zoon Benjamin, die autisme heeft. In november 2016 ontving Van Zweden de prestigieuze Hélène de Montigny-prijs voor haar grote inzet voor autisten.

'Zondagskind Alsof opgroeien nog niet lastig genoeg is'

Auteur **Judith Visser**

Een pure en overdonderende roman over opgroeien met autisme. Jasmijn Vink praat niet. Wel met haar hond. En met Elvis. Die zeggen namelijk niets terug en dat is fijn. Dan hoeft zij zich niet af te vragen wat er bedoeld wordt. Of na te denken over wat ze moet antwoorden. Hoe kan het dat anderen wel weten hoe ze zich moeten gedragen? Dat mensen zich kunnen afsluiten voor de voortdurende stroom van prikkels, die er bij haar voor zorgt dat haar hoofd implodeert? Met vallen en opkrabbelen leert Jasmijn hoe ze zich in sociale situaties staande kan houden.

'Lievelling - naar het verhaal van Pauline Barendregt'

Auteur **Kim van Kooten**

In *Lievelling* - gebaseerd op het verhaal van Pauline Barendregt - geeft Kim van Kooten een stem aan het meisje Puck en weet ze dankzij haar lichtvoetige, maar haarscherpe toon het onvoorstelbare voorstelbaar te maken. Ze laat licht schijnen op een donker thema en weet een heftig verhaal met humor te vertellen - een prestatie van formaat.

'Breek de stilte'

Auteur **Eustache Sollman**

Over selectief mutisme en extreme verlegenheid bij kinderen. In elke klas zitten kinderen die weinig of niets durven zeggen. Soms zijn ze extreem verlegen, soms ook is er sprake van selectief mutisme. Hoe ga je als leraar goed met deze leerlingen om? Hoe begeleid je hen, zodat ze uiteindelijk meer van zichzelf laten horen? In dit boek beschrijft Eustache Sollman op een toegankelijke manier wat selectief mutisme inhoudt. Ook laat hij zien hoe selectief mutisme zich verhoudt tot extreme verlegenheid. Kinderen met selectief mutisme praten thuis wel, maar in andere sociale situaties, zoals op school, niet of zeer weinig.

Angst is de belangrijkste oorzaak; in situaties waarin ze niet hoeven te praten, treden ze soms gewoon op de voorgrond. Het boek bevat veel praktijkvoorbeelden en concrete handreikingen voor leraren in het primair en voortgezet onderwijs. Voor zowel kinderen met selectief mutisme als voor extreem verlegen kinderen geldt, dat hun mond letterlijk 'op slot' lijkt te zitten. Met dit boek krijgen leraren de juiste sleutel.

'Samen leven met gezond verstand'

Auteur **Patrick Loobuyck**

Er gebeuren vandaag veel dingen die het samenleven ronduit ingewikkeld maken. Aanslagen, vluchtelingen, populisme: ieder schreeuwt zijn onzekerheid en angst uit. En de debatten gaan hard tegen hard, op tv, in het parlement, op Facebook, op kantoor of in de huiskamer. Het gevolg daarvan is dat we dreigen te vergeten hoe we kunnen samenleven. We mogen ons niet uit elkaar laten spelen, schrijft Patrick Loobuyck. Hij pleit ervoor dat we ons inspinnen om te verbinden in plaats van te polariseren. Om dat goed te kunnen doen, moeten we elkaar ernstig nemen. We hebben een brede consensus nodig die de samenleving schraagt en vertrouwen geeft. In *Samenleven met gezond verstand* verheldert en concretiseert Patrick Loobuyck de morele uitgangspunten en de sociale mechanismen van ons samenlevingsmodel: vrijheid, gelijkheid, wederkerigheid en solidariteit. Redelijkheid kan ons redden.

Interessante links

- Autisme kennisnetwerk - [Autisme & thuiszitters](#)
- Steunpunt Passend Onderwijs po vo – [In gesprek over het schoolondersteuningsprofiel](#)

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs.

Contactadres:

Gelreweg 22

3843 AN Harderwijk

0341-740007

www.zeeluwe.nl

samenwerkingsverband PO 2509

Het samenwerkingsverband Zeeluwe is verantwoordelijk voor de invoering van Passend Onderwijs in de gemeenten Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Zeewolde, Nunspeet, Elburg en Epe.